
Instytut Biologii UMCS
Zakład Zoologii

Zdzisław CMOLUCH

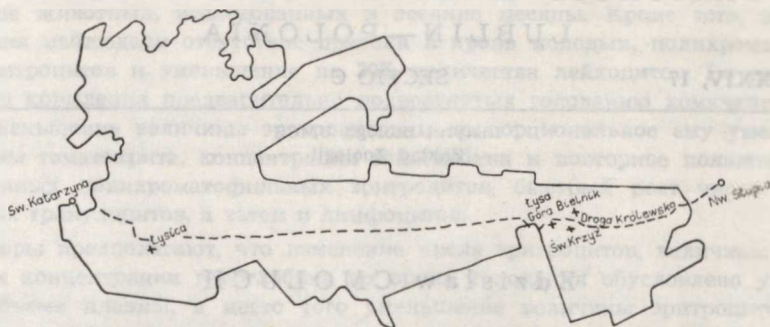
**Ryjkowce (*Curculionidae*, *Coleoptera*) Świętokrzyskiego Parku
Narodowego**Долгоносики (*Curculionidae*, *Coleoptera*) Свентокшиского национального паркаWeevils (*Curculionidae*, *Coleoptera*) of the Świętokrzyski National Park

W związku z zainicjowaniem przez Instytut Zoologiczny Polskiej Akademii Nauk wydawania „Katalogów fauny Polski” zaistniała potrzeba publikowania materiałów faunistycznych, ekologicznych i biologicznych dotyczących gatunków owadów występujących w Polsce. Dotychczasowe dane o chrząszczach Świętokrzyskiego Parku Narodowego są fragmentaryczne.

Badania faunistyczne nad chrząszczami Gór Świętokrzyskich rozpoczęto w drugiej połowie XIX wieku. Zapoczątkował je Osterloff (5). Żadna z prac do r. 1968 nie zawiera obszerniejszego opracowania ryjkowców tego regionu (1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10). W pracach tych wykazane są tylko 4 gatunki ryjkowców, a mianowicie: *Liparus germanus* (L), *Plinthus tischeri* Germ., *Tropiphorus ochraceosignatus* Boh. i *Gasterocercus depressirostris* (F.).

Pierwszy dość obszerny wykaz gatunków ryjkowców (w postaci tabeli) podał Gotwald w r. 1968. Materiały przedstawione przez niego pochodzą z badań prowadzonych w r. 1936 i, jak autor we wstępie zaznacza, zostały zniszczone w czasie drugiej wojny światowej „wraz ze wszystkimi wykazami”. W wykazie Gotwalda (3) i pracy Osterloffa (5) wymienione są *Apion ruficrus* Germ., *Polydrusus inustus* Germ., *Liparus germanus* (L.) i *Tropiphorus ochraceosignatus* Boh. Są to gatunki, które dotychczas stwierdzano w środowiskach kserotermicznych i syntropijnych oraz w południowo-wschodniej Europie (Balkany). Występowanie ich w pasmie Gór Świętokrzyskich wydaje się wątpliwe — a przynajmniej wymaga aktualnego potwierdzenia.

W wyniku badań prowadzonych w latach 1961 i 1970 stwierdzono 122 gatunki ryjkowców na kilku stanowiskach Świętokrzyskiego Parku Narodowego (ryc. 1). Przy opisie poszczególnych gatunków w niektórych przypadkach podano rośliny żywicielskie i pewne spostrzeżenia biologiczne. Zbiór tych gatunków stanowi ok. 16% fauny ryjkowców Polski. Dalsze badania fauny owadów Świętokrzyskiego Parku Narodowego są uzasadnione ze względów faunistycznych, zoogeograficznych, ekologicznych itp.

Ryc. 1. Szkic sytuacyjny Świętokrzyskiego Parku Narodowego
A situation sketch of the Świętokrzyski National Park

PRZEGLĄD GATUNKÓW

Coenorhinus germanicus H b s t. Łysa Góra, w okresie wiosennym pojedyncze okazy na tarninie (*Prunus spinosa*).

Rhynchites cupreus L. Bielnik, w sierpniu strząsany z czereśni (*Cerasus avium*).

Apoderus coryli L. Łysa Góra, w maju i czerwcu na leszczynie (*Corylus avellana*).

Apion brevirostre H b s t. Łysica i Św. Katarzyna, pojedynczo, w czerwcu na niewielkich polankach.

Apion marchicum H b s t. Św. Katarzyna, 18 VII (1 okaz) w zbiorowisku łąkowym.

Apion curtirostre G e r m. Łysa Góra, pojedyncze okazy od 10 VI do 18 VII.

Apion formaneki W a g n. Łysa Góra, pojedynczo w lipcu.

Apion difficile H b s t. Łysa Góra, w lipcu, licznie na janowcu (*Genista tinctoria*).

Apion elongatulum D e s b r. Łysa Góra, pojedynczo w czerwcu na świetlistych polankach.

Apion sanguineum (D e G e e r). Bielnik, pojedynczo we wrześniu. Jeden okaz całkowicie nie zesklerotyzowany, świadczy to o pojawieniu się nowego pokolenia.

Apion rubens S t e p h. Łysica, Św. Katarzyna, pojedynczo we wrześniu.

Apion vicinum K i r b y. Łysica, Św. Katarzyna, poławiany od połowy lipca do 4 września.

Apion seniculus K i r b y. Łysa Góra, 18 i 20 VII (2 okazy) na polanie środkowej.

Apion pubescens K i r b y. Łysa Góra, Bielnik, poławiany od początku drugiej dekady lipca do pierwszych dni września.

Apion hookeri Kirby. Łysa Góra (Gołoborze), pojedynczo od 18 VII do pierwszych dni września.

Apion loti Kirby. Łysica, Św. Katarzyna, pojedyncze okazy w okresie wiosennym i jesiennym.

Apion tenue Kirby. Łysa Góra (Gołoborze), pojedynczo w sierpniu.

Apion minimum Hbst. Św. Katarzyna, Bielnik, dość liczny w okresie jesiennym, średnio 7 osobników w próbie.

Apion vorax Hbst. Łysica, Św. Katarzyna, występował pojedynczo od 18 VII do pierwszych dni września.

Apion simile Kirby. Łysa Góra, pojedynczo w okresie wiosennym na brzozie (*Betula verrucosa*).

Apion viciae Payk. Łysica, Droga Królewska, Św. Krzyż, licznie reprezentowany w próbach w sierpniu i pierwszej dekadzie września.

Apion virens Hbst. Św. Katarzyna, Droga Królewska, Bielnik, Łysica, w rozwoju populacji tego gatunku obserwowano dwa wyraźne maksima, jedno przypadło na koniec drugiej połowy lipca, drugie na pierwszą dekadę września. 18 VII stwierdzono 4 osobniki zupełnie nie wybarwione i nie zesklerotyzowane. Był to pojaw nowego pokolenia. W owym dniu zebrano w próbie 29 osobników.

Apion craccae (L.). Łysa Góra, Św. Krzyż, Droga Królewska, łowiono pojedyncze okazy od połowy maja do końca sierpnia, we wrześniu liczny na różnych krzewach, *in copula*.

Apion cerdo Gerst. Św. Katarzyna, Łysica, licznie obserwowany na różnych krzewach w pierwszej dekadzie września.

Apion pomonae (F.). Św. Katarzyna, Łysica, łowiony od drugiej dekady sierpnia do pierwszych dni września. W tym ostatnim okresie wegetacyjnym obserwowano gatunek ten na różnych krzewach *in copula*.

Apion flavipes (Payk.). Łysa Góra, Św. Katarzyna, nieliczny w okresie letnim, w jesiennym liczny, 4 IX obserwowano na krzewach osobniki *in copula*.

Apion aestivum Germ. Łysa Góra, 18 VII (1 okaz) na polanie śródleśnej.

Apion apricans Hbst. Św. Katarzyna, Łysica, pojedyncze okazy łowiono w całym okresie wegetacyjnym.

Apion varipes Germ. Łysa Góra, Św. Katarzyna, Łysica, pojedynczo w drugiej dekadzie sierpnia i pierwszej połowie września.

Otiorhynchus multipunctatus (F.). Św. Katarzyna, 20 VII (1 okaz), wśród zarośli obok klasztoru. Gatunek uważany za element górski. Na niżu na wszystkich stanowiskach łowiony zawsze pojedynczo.

Otiorhynchus scaber (L.). Łysa Góra, Św. Krzyż, Droga Królewska, Łysica, na wyżej wymienionych stanowiskach łowiony pojedynczo od pierwszej dekady sierpnia do 4 IX.

Otiorrhynchus raucus (F.). Łysa Góra, Bielnik, 18 VII, 12 VIII, (2 okazy).

Otiorrhynchus tristis (Scop.). Św. Krzyż, 10 VI (1 okaz) wśród roślinności ruderalnej w pobliżu klasztoru.

Phyllobius viridicollis (F.). Łysa Góra, 10 VI (9 okazów), gatunek zasiedlający głównie środowiska górskie. Wykazany także ze stanowisk rozmieszczonych na niżu (okolice Warszawy, Pomorze, Pojezierze Mazurskie).

Phyllobius oblongus (L.). Łysa Góra (Gołoborze), pojedynczo 15 V i 18 VII, na głogu (*Crataegus monogyna*).

Phyllobius argentatus (L.). Łysa Góra (Gołoborze), strząsany z różnych krzewów liściastych od 15 V do końca drugiej dekady lipca.

Phyllobius arborator Hbst. Łysa Góra, Św. Krzyż, Droga Królewska, na różnych krzewach i drzewach od pierwszej dekady czerwca do początku sierpnia.

Phyllobius calcaratus (F.). Łysa Góra (Gołoborze), 15 V, 7 VIII (3 okazy), zebrany z maliny (*Rubus idaeus*).

Phyllobius urticae (De Geer). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) na pokrzywie (*Urtica urens*).

Polydrusus corruscus Germ. Łysa Góra, 18 VII (2 okazy).

Polydrusus tereticollis (De Geer). Łysa Góra, 10 VI, 20 VII, strząśnięty z liści grabu (*Carpinus betulus*).

Polydrusus picus (F.). Łysa Góra, występował od pierwszej dekady czerwca do połowy lipca.

Polydrusus sericeus (Schall.). Łysa Góra, 18 VII (1 okaz) na leszczynie (*Corylus avellana*).

Polydrusus mollis (Ström). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) strząśnięty z leszczyny (*Corylus avellana*).

Barypeithes pellucidus (Boh.). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) zebrany ze ściółki. Stwierdzenie tego gatunku na wyżej wymienionym stanowisku jest interesujące ze względu na jego rozmieszczenie. W Polsce jest on głównie wykazywany z jej południowo-wschodniej części.

Liophloeus tessulatus (Müll.). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) na roślinach zielnych.

Sciaphilus asperatus (Bonds.). Łysa Góra, Św. Krzyż, Droga Królewska, zbierano pojedyncze okazy od połowy maja do pierwszej dekady września.

Strophosoma melanogrammum (Forst.). Łysa Góra, Św. Krzyż, Bielnik, Droga Królewska, Łysica, pojedynczo na wszystkich wyżej wymienionych stanowiskach od połowy maja do pierwszej dekady września. Strząsano go zarówno z drzew liściastych, jak i iglastych, szczególnie preferował modrzew (*Larix polonica*).

Strophosoma capitatum (De Geer). Łysa Góra (Gołoborze), Św. Krzyż, Droga Królewska, zbierany w całym okresie wegetacyjnym, wzrost

populacji tego gatunku obserwowano pod koniec sierpnia i w pierwszej dekadzie września.

Sitona tibialis (H b s t.). Łysa Góra, Bielnik, 10 VI (2 okazy) na janowcu (*Genista tinctoria*).

Sitona ambiguus G y l l. Bielnik, 10 VI (4 okazy) zbierany z roślinności zielnej. Gatunek rzadko stwierdzany w południowo-wschodniej Polsce.

Sitona lineatus (L.). Św. Krzyż, Bielnik, Łysica, w całym okresie wegetacyjnym łowiono pojedyncze okazy.

Sitona suturalis S t e p h. Bielnik, 7 VII (1 okaz) na wyce ptasiej (*Vicia cracca*).

Sitona sulcifrons (T h u n b g.). Św. Krzyż, Bielnik, Droga Królewska, Łysa Góra, liczny, w środowiskach zielnych, maksimum pojawu przypadło na wrzesień.

Sitona puncticolis S t e p h. Bielnik, 6 VIII (1 okaz) na roślinach zielnych.

Sitona flavescens (M r s h.). Św. Krzyż, Łysa Góra, Łysica, pojedyncze okazy od połowy maja do pierwszej dekady sierpnia.

Sitona hispidulus (F.). Łysa Góra, Łysica, pojedynczo w maju i w pierwszej połowie czerwca.

Chlorophanus viridis (L.). Łysa Góra, 18 VII (1 okaz) na pokrzywie (*Urtica dioica*).

Dorytomus affinis (P a y k.). Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) strząśnięty z osiki (*Populus tremula*).

Dorytomus tortrix (L.). Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) strząśnięty z osiki (*Populus tremula*).

Dorytomus rufatus (B e d.). Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) strząśnięty z osiki (*Populus tremula*).

Ellescus scanicus (P a y k.). Droga Królewska, 10 VI (2 okazy) strząśnięty z osiki (*Populus tremula*).

Ellescus bipunctatus (L.). Łysa Góra, Św. Krzyż, 10 VI, 24 VII pojedynczo z osiki (*Populus tremula*).

Tychius quinquepunctatus (L.). Łysica, 7 VII (1 okaz) na polanie śródleśnej.

Miccotrogus picirostris F. Łysa Góra, Św. Krzyż, Droga Królewska, pojedynczo od 10 VI do pierwszych dni sierpnia.

Sibinia potentillae G e r m. Św. Krzyż, 10 VI (1 okaz) złowiony wśród roślinności zielnej obok klasztoru.

Anthonomus varians (P a y k.). Bielnik (2 okazy), strząśnięty ze świerka (*Picea excelsa*).

Anthonomus rubi (H b s t.) Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) zebrany z jeżyń (*Rubus* sp.).

Furcipes rectirostris (L.). Łysa Góra (Gołoborze), 15 V (1 okaz) na czeremsze (*Padus avium*).

Brachonyx pineti (P a y k.). Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) strząśnięty z młodego pędu sosny (*Pinus silvestris*).

Curculio salicivorus (P a y k.). Św. Katarzyna, Łysica, pojedynczo we wrześniu na wierzbie (*Salix* sp.).

Curculio pyrrhoceras (M r s h.). Łysa Góra, Św. Krzyż, pojedynczo, od pierwszych dni czerwca do drugiej połowy lipca. U jednego osobnika stwierdzono nieregularny przebieg zagoników na obydwu pokrywach. Szczególnie jest to widoczne w przebiegu 4 i 6 zagonika, które są połączone wyraźnymi mostkami, poza którymi występuje wyraźna przerwa. Tego rodzaju anomalie pokryw stwierdza się u ryjkowców dość często.

Magdalis linearis (G y l l.). Droga Królewska, 20 VII (1 okaz) strząśnięty z młodych pędów sosny (*Pinus silvestris*).

Leiosoma cribrum (G y l l.). Droga Królewska, 15 V (3 okazy), zebrany w ściółce w środowisku wilgotnym obok wyżej wymienionego szlaku turystycznego. Gatunek górski, rzadki w faunie Polski. Stwierdzany głównie w Sudetach, Karpatach, na pogórzu, wykazany także z dwóch stanowisk niżowych (okolic Krakowa, Wyżyny Małopolskiej). Gatunek nowy dla południowo-wschodniej Polski. Zamieszkuje Europę Środkową.

Hypera zoila (S c o p.). Łysa Góra, Łysica, pojedynczo w sierpniu i pierwszej dekadzie września.

Hypera rumicis (L.). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) na szczawiu (*Rumex* sp.).

Hypera nigrirostris (F.). Łysa Góra, 10 VI (3 okazy) na polanie śródleśnej.

Hypera arator (L.). Łysa Góra, Św. Krzyż, Droga Królewska, pojedynczo od połowy czerwca do pierwszych dni sierpnia.

Hypera plantaginis (D e G e e r). Św. Katarzyna, 4 IX (1 okaz) na łące obok klasztoru.

Baris coerulescens (S c o p.). Św. Krzyż, 6 VIII (1 okaz) na łące obok klasztoru.

Sitophilus granarius (L.). Droga Królewska, 6 VIII 1961 (1 okaz) w zbiorowisku leśnym sąsiadującym z polami uprawnymi. Nadto gatunek ten stwierdziłem w Żdzannem (woj. chełmskie), 17 I 1956 (1 okaz), w próbach ściółkowych pobranych w lesie liściastym na styku pól uprawnych oraz w Garbowie (woj. lubelskie), 21 VI 1977, w uprawie koniczyny (*Trifolium pratense*). Były to osobniki żywe.

S. granarius, pospolity szkodnik spichrzów i dobry obiekt badań laboratoryjnych, może również bytować w naturalnych warunkach przyrodniczych — ale jako element przypadkowy i zawleczony.

Scleropterus serratus (G e r m.). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz). Gatunek

żyjący przede wszystkim w górach, z terenów niżowych znany z niewielu stanowisk w Polsce (z Ojcowa, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Pojezierza Mazurskiego).

Rutidosoma fallax fallax (O t t o). Św. Katarzyna, 4 IX (1 okaz) zebrany w wilgotnym i zacienionym środowisku śródleśnym na szczawiku zajęczym (*Oxalis acetosella*). Biologia tego gatunku słabo poznana. Prawdopodobnie roślina ta jest formą żywicielską tego gatunku.

Gatunek rzadki, na obszarze Polski występuje w Karpatach, Sudetach oraz okolicach Przemyśla i Krakowa. Poza Polską spotykany głównie w górach Środkowej Europy, sporadycznie na niżu środkowoeuropejskim po Danię i południowe obszary Szwecji.

Coeliodes dryados (G m e l.) (= *C. quercus* F.). Łysa Góra, 18 VII (1 okaz) strząśnięty z dębu (*Quercus robur*).

Zacladus affinis (P a y k.). Św. Krzyż, 18 VII (9 okazów) strząśnięty z bodziszka leśnego (*Geranium silvaticum*) na nieużytkach w otoczeniu klasztoru.

Cidnorhinus quadrimaculatus (L.). Św. Krzyż, Droga Królewska, 18 VII. Mimo dużego zwarcia rośliny żywicielskiej — pokrzywy (*Urtica dioica*), na wyżej wymienionych stanowiskach gatunek ten reprezentowany był w próbach przez pojedyncze osobniki.

Ceuthorhynchidius troglodytes (F.). Łysa Góra, 20 VII (1 okaz).

Ceutorhynchus floralis P a y k. Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) na taszniku (*Capsella bursa-pastoris*).

Ceutorhynchus cruciger (H b s t.) (= *C. crucifer* O l.). Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) na ostrzeniu pospolitym (*Cynoglossum officinale*) obok bramy wejściowej. Prawdopodobnie w całej Polsce. Na Wyżynie Lubelskiej łowiono wyłącznie okazy.

Ceutorhynchus trisignatus G y l l. Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) zebrany u nasady szyjki korzeniowej ostrzenia pospolitego (*Cynoglossum officinale*) wraz z poprzednim gatunkiem.

Element subpontyjski, z obszaru Polski wykazany z niewielu stanowisk. Poza Polską rozmieszczony od południa ZSRR po Austrię Dolną, Bawarię, Frankonię, Morawy i Brandenburgię.

Ceutorhynchus litura (F.). Łysa Góra, Św. Krzyż, Łysica, 10 VI, 2 VIII, 7 VIII na wyżej wymienionych stanowiskach łowiony pojedynczo na różnych gatunkach roślin z rodzaju ostrożeń (*Cirsium* sp.).

W środowiskach kserotermicznych Wyżyny Lubelskiej reprezentowany był również nielicznie. Rozmieszczenie na obszarze Polski słabo poznane.

Ceutorhynchus asperifoliarum (G y l l.). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) u nasady szyjki korzeniowej ostrzenia pospolitego (*Cynoglossum officinale*) wraz z *C. cruciger* H b s t. i *C. trisignatus* G y l l.

Ceutorhynchus melanostictus (M r s h.). Droga Królewska, 4 IX (2 okazy) na mięcie nadwodnej (*Mentha aquatica*), porastającej brzegi niewielkiego źródła w pobliżu wyżej wymienionego szlaku turystycznego.

Ceutorhynchus punctiger G y l l. Św. Krzyż, 24 VII (1 okaz) na nieużytkach w pobliżu klasztoru. Osobnik teratologiczny. Zniekształcony ryjek, prawy czulek w postaci niewielkiego wyrostka, bez włosków, lewy czulek normalnie wykształcony.

Ceutorhynchus pleurostigma (M r s h.) Bielnik, 12 VIII (1 okaz) na nieużytku.

Ceutorhynchus syrites G e r m. Bielnik, 18 VII (1 okaz) na stuliszu lekarskim (*Sisymbrium officinale*).

Ceutorhynchus assimilis (P a y k.). Bielnik, 3 IX (1 okaz) na nieużytkach.

Ceutorhynchus sulcicollis (P a y k.). Bielnik, 18 VII (1 okaz).

Ceutorhynchus erysimi (F.). Łysa Góra, 18 VII (1 okaz).

Ceutorhynchus contractus (M r s h.). Św. Krzyż, Łysa Góra, pojedynczo w sierpniu.

Ceutorhynchus chalybaeus G e r m. Św. Krzyż, 18 VII (1 okaz) na stuliszu lekarskim (*Sisymbrium officinale*), rosnącym licznie w pobliżu klasztoru.

Rhinoncus pericarpus L. Bielnik, 10 VI (1 okaz) na szczawiu (*Rumex acetosa*).

Rhinoncus gramineus F. (= *R. inconspicuous* H b s t.). Droga Królewska, 18 VII (1 okaz), na rdeście (*Polygonum* sp.) rosnącym w pobliżu niewielkiego źródła. Na roślinie tej stwierdzono liczne wyżerki.

Rhinoncus castor (F.). Św. Krzyż, Droga Królewska, Łysica, w połowach stwierdzany od drugiej dekady lipca do pierwszych dni września.

Rhinoncus bruchoides (H b s t.). Łysa Góra, Łysica, pojedynczo od połowy lipca do pierwszej dekady września. 3 IX stwierdzono u jednego osobnika nie wybarwione i nie zesklerotyzowane pokrywy.

Rhinoncus perpendicularis (R e i c h.). Droga Królewska, 10 VI i 18 VII, pojedynczo na rdeście (*Polygonum* sp.).

Tapinotus sellatus (F.). Droga Królewska, 10 VI (1 okaz) w wilgotnym zbiorowisku obok wyżej wymienionego szlaku turystycznego. Gatunek rzadki, jego rozmieszczenie w Polsce słabo poznane.

Poophagus sisymbrii (F.). Droga Królewska, 10 VI (2 okazy), obok niewielkiego źródła.

Nanophyes marmoratus (G z e.). Droga Królewska, Łysica, poławiany pojedynczo od pierwszej dekady czerwca do końca sierpnia w wilgotnych zbiorowiskach śródleśnych.

Nanophyes globulus (G e r m.). Bielnik, 3 IX (1 okaz) na bebkku błot-

nym (*Peplis portula*). Z Wyzyny Lubelskiej wykazany z niewielu stanowisk.

Gymnaetron melanarium (Germ.). Bielnik, 10 VI (1 okaz) zebrany z przetacznika leśnego (*Veronica officinalis*).

Gymnaetron veronicae (Germ.). Św. Krzyż, 2 VIII (1 okaz) z roślinności zielnej obok klasztoru.

Gymnaetron antirrhini (Payk.). Łysa Góra, 18 VII (1 okaz) na lnicy pospolitej (*Linaria vulgaris*).

Miarus campanulae perjuratus Roudier. Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) zebrany z kwitnącego mniszka (*Taraxacum officinale*).

Cionus scrophulariae (L.). Droga Królewska, 6 VIII (1 okaz) na trędowniku bulwiastym (*Scrophularia nodosa*).

Rhynchaenus quercus (L.). Droga Królewska, 18 VII (45 okazów) zebrano na spodniej stronie liści młodych dębów (*Quercus* sp.), które rosły w pobliżu pól uprawnych. W owym czasie populacja tego gatunku występowała w ogromnych ilościach. Na liściach widoczne były powierzchowne wyżerki.

Rhynchaenus avellanae (Donov.). Droga Królewska, 18 VII (17 okazów) łowiony na tej samej roślinie co i poprzedni gatunek.

Rhynchaenus fagi (L.). Łysa Góra, Łysica, pojedynczo od połowy czerwca do pierwszych dni września w zespole *Fageto-Abietetum*.

Rhynchaenus testaceus (Müll.). Bielnik, 10 VI (1 okaz) na olszy szarej (*Alnus incana*).

Rhynchaenus salicis (L.). Droga Królewska, 6 VIII (1 okaz) z wierzby (*Salix caprea*).

Rhynchaenus stigma (Germ.). Bielnik, 3 IX (1 okaz) z brzozy (*Betula verrucosa*).

Rhynchaenus populi (F.). Łysa Góra, 10 VI (1 okaz) na wierzbie (*Salix caprea*).

UWAGI KOŃCOWE

W wyniku dwuletnich badań na obszarze Świętokrzyskiego Parku Narodowego stwierdzono 122 gatunki ryjkowców (ryc. 1). Dane faunistyczne o wielu gatunkach uzupełniono obserwacjami biologicznymi i uwagami zoogeograficznymi.

Powyższy wykaz należy uzupełnić dwoma gatunkami, które zostały już wykazane z wyżej wymienionego regionu: *Plinthus tischeri* Germ. i *Gasterocercus depressirostris* (F.).

Do gatunków rzadko stwierdzanych w tym regionie należały: *Otiorynchus multipunctatus* (F.), *Sitona ambiguus* Gyll., *Leiosoma cribrum*

(Gyll.), *Scleropterus serratus* (Germ.), *Tapinotus sellatus* (F.) i *Ceutorhynchus trisignatus* Gyll.

Występowanie *Apion ruficrus* Germ., *Polydrusus inustus* Germ., *Liparus germanus* (L.) i *Tropiphorus ochraceosignatus* Boh. jest wątpliwe — ich obecność wymaga aktualnego potwierdzenia. Pierwsze trzy gatunki preferują środowiska kserotermiczne i synantropijne, ostatni żyje w południowo-wschodniej Europie (Bałkany).

PIŚMIENNICTWO

1. Borusiewicz A., Kapuściński S.: Materiały do znajomości rozszedlenia w lasach polskich rodzaju Biegacz — *Carabus* L. (*Carabidae*, Col.). Prace Roln. Leśne, PAU 53, 1—33 (1950).
2. Głazek S.: Notatki koleopterologiczne z Gór Świętokrzyskich. *Fragm. Faun.* 4, 221—224 (1939).
3. Gotwald A.: Fauna ryjkowcowatych (*Curculionidae*, Col.) niektórych Parków Narodowych i rezerwatów. Prace IBL 363, 1—72 (1968).
4. Kuntze R.: Wyniki badań nad fauną chrząszczy Podola w latach 1930—1932. *Kosmos* 57, 257—265 (1933).
5. Osterloff F.: O chrząszczach krajowych. *Pam. Fizjogr.* 2, 435—476 (1882).
6. Szujewski A.: Notatki o ryjkowcach (*Coleoptera*, *Curculionidae*). *Pol. Pismo Ent.* 26, 171—174 (1957).
7. Szujewski A.: Spostrzeżenia o faunie chrząszczy Świętokrzyskiego Parku Narodowego. *Zesz. Nauk. SGGW, Leśn.* 1, 171—173 (1958).
8. Tenenbaum Sz.: Przybytki do fauny chrząszczy Polski od r. 1913. *Rozpr. i Wiad. Muz. im. Dzieduszyckich* 7—8, 136—186 (1923).
9. Weissberg S.: Zur Systematik der Genus *Carabus* L. *Ann. Zool. Mus. Pol.* 1, 142—146 (1922).
10. Wiackowski S.: O nowym stanowisku w Polsce *Tetropium gabrieli* Weise (Col., *Cerambycidae*) i *Evertia margarotana* H.-S. (*Lep.*, *Tortricidae*) *Pol. Pismo Entom.* 27, 159—160 (1958).

РЕЗЮМЕ

Работа содержит список 112 видов долгоносиков; автор дает местообитания этих насекомых на территории Свентокшиского национального парка (рис. 1), во многих случаях это растения-хозяева. Приводятся некоторые биологические наблюдения. В работе изложены результаты исследований, проведенных автором в 1961 и 1970 гг.

SUMMARY

The paper lists 122 species of Weevils and their stands in the area of the Świętokrzyski National Park (Fig. 1). The studies were carried out in 1961 and 1970. For many species host plants and some biological observations are also given.